

ÖNSÖZ

SOSYAL HAKLAR VE MÜZAKERE

Avrupa Birliği Müzakere Süreci'ne Sivil Toplum Kuruluşlarının nasıl etkin ve etkili katılabileceğinin tartışıldığı 24-25 Eylül 2005'te düzenlenen "AB Müzakere Sürecinde STK'lar" isimli atölye çalışmasında beş farklı alanda çalışan hak temelli STK'lar biraraya geldiler ve kendi alanlarında çalışma grupları kurdular. 24-25 Eylül'deki toplantıda biraraya gelen 5 çalışma grubu insan hakları, çevre hakları, kadının insan hakları, sosyal haklar ve gençlik politikaları alanlarında birlikte düşünmeye başladılar. Bu gruplardan özellikle 2 tanesi, Sosyal Haklar ve Gençlik Politikaları, projenin ilk aşaması bittikten sonra da biraraya gelmeye, sürece ilişkin birlikte düşünmeye ve tartışmaya devam ettiler.

Bültenin gelecek sayılarında, öncelikle, çalışma gruplarının ürettikleri öneriler ve grupların çalıştıkları alanlara odaklanarak devam edeceğiz. İlk ele alınacak çalışma grubu, "**Sosyal Haklar Çalışma Grubu**" olacak. Sosyal Haklar Çalışma Grubu'nun çalışmalarını paylaşmadan önce sosyal haklar alanına ilişkin temel tartışmaları yansıtmamanın yararlı olabileceğini düşündük. Bültenin bu sayısına gerek Avrupa Birliği'nde, gerekse ilgili yazında süregiden sosyal haklar ile ilgili temel metinleri yansıtmayı amaçladık.

İÇİNDEKİLER

Önsöz	
Neden Bu Bülten	1
Bu Ayın Dosyası	
Takvim	
STK'Lardan Neler Bekliyorsunuz?	2
Ayın Dosyası "Sosyal Haklar ve Müzakere"	3-7
Haberler	8-9
İstanbul Bilgi Üniversitesi STK Eğitim ve Araştırma Birimi Duyuruları	10

NEDEN BU BÜLTEN ?

Müzakere sürecinin en önemli ayaklarından biri olan "**sivil diyalog**"un temel ögesi STK'ların süreçteki yerini tartışmak ve birlikte düşünmek için 24-25 Eylül 2005 tarihinde "**AB Müzakere Sürecinde STK'lar**" adlı bir atölye çalışması düzenlendi. Atölye çalışmasında, bir yandan STK'ların AB Müzakere sürecine nasıl katılabileceğine ilişkin tartışmalar yapılırken, öte yandan hak temelli çalışan STK'ların etkinliğini arttırmak için, STK temsilcileri tarafından çeşitli öneriler getirildi. Toplantı sonrası, geliştirilen önerilerden en belirginini sivil toplum alanındaki örgütlenmelerin birbirlerinden ve AB Müzakere süreci içerisindeki gelişmelerden haberdar olmamalarıydı. Müzakere sürecine ilişkin gelişmeleri aktarabilmek ve müzakere sürecinde referans noktası olan temel metinler hakkında bilgi verebilmek amacıyla çeşitli faaliyetlerin düzenlenmesinin yanı sıra, çıkarılacak bir bültenin aradaki iletişimi kolaylaştıracak bir araç olabileceğinin üzerinde duruldu. Bu bülten, getirilen öneriler doğrultusunda sahadaki faaliyetleri ve AB Müzakere sürecine ilişkin gelişmeleri sivil toplum kuruluşlarına duyurmak; hem birbirlerinden, hem de süreçten haberdar olmalarını sağlamak için tasarlandı.

BU AYIN DOSYASI

Ayın Dosyası Nedir?

Bu bülten her ay özel bir konu çevresinde temel metinleri sizlerle paylaşmayı amaçlamaktadır. Her ay bir dosya konusu sizden gelen öneriler doğrultusunda belirlenecektir. Dosya hem müzakere sürecine ilişkin ilgili resmi dokümanlardan ve yazılardan, hem de sivil toplum kuruluşlarını ilgilendiren ya da etkileyen metinleri kapsayacaktır. Ayrıca her dosya konusu ilgili alanda çalışan STK'ların tanıtımına, fikirlerine ve önerilerine yer vermeye çalışacaktır.

Sosyal Haklar Çalışma Grubu, ilk toplantıları sonrasında Avrupa Birliği Müzakere sürecine ilişkin özellikle ilgilenmek istedikleri konuların altını çizdiler. Sosyal haklar alanındaki konular AB Müzakere sürecinde ve müktesebatta "Sosyal Politika ve İstihdam" başlığı altında incelenirse ve tartışılrsa da, toplumun her alanında yaşamsal bir öneme sahip olduğu için tüm müzakere başlıklarını çapraz olarak kesen ve kapsayan bir doğaya sahiptirler. Bültenin bu sayısında sosyal haklar ile ilgili ve ilişkili temel kavramlardan ve metinlerden bahsedeceğiz.

Gelecek ayın dosyasında ise Sosyal Haklar Çalışma Grubu'nun başlattığı ve yaptığı faaliyetler üzerine odaklanacağız. Temel önceliğimiz ise, sosyal haklar alanında Türkiye'de yapılan bir toplantının tanıtımı olacak.

Bu Ayın Etkinlikleri

28-29 Ekim— "Akıllı Enerji" konferansı, Ankara

3 Kasım— Türkiye'de vatandaşlık rejimi ve azınlıklar sorunu konferansı, Bilgi Üniversitesi

4 Kasım— Küresel Isınma Mitingi, İstanbul

8 Kasım— "Üniversite ve YÖK Raporu" Paneli; Ankara

EKİM-KASIM 2006

Pazartesi	Salı	Çarşamba	Perşembe	Cuma	Cumartesi	Pazar
						15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31	1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12

STK'lardan Neler Bekliyoruz?

Sizlerden beklediğimiz, yaptıklarınızı ve düşündüklerinizi bizlerle paylaşmanız. STK'nızın yaptığı etkinlikler, yürüttüğü projeler varsa bunları bize göndererek bültenimizde yayınlanmasını sağlayabilirsiniz. Ayrıca henüz düşünce aşamasında olan ve yapmak istediğiniz projeleri de bu bülten sayesinde diğer STK'lara duyurabilirsiniz. Böylece alandaki diğer aktörler de yapılanlardan ve düşünülenlerden haberdar olur. Öte yandan her ay açacağımız dosyalar üzerine sizin STK'nızın çalışmaları varsa bunları bültenimize eklemek isteriz. Ayrıca yukarıda görülen takvimi sizden gelecek duyurularla ve etkinliklerle zenginleştirmek istiyoruz. Her ay, gelecek ay yapılacakları duyuracağımız etkinlik takvimi sizden gelecek haberlerle şekillenecek. Sonuçta yapmaya çalıştığımız STK'lar arası iletişimi ve paylaşımı güçlendirmeye yönelik bir çaba ve bu çaba ancak sizlerin desteği ve katkısıyla anlam kazanır.

SOSYAL HAKLAR

SOSYAL HAKLAR

Sosyal Haklar, bireylerin doğumdan ölüme uzanan bir kesitte iyi bir yaşam sürmesini garanti altına alan ve gerçekleştirilmesinin sorumluluğu sosyal hukuk devletinde olan haklardır. Özellikle İkinci Dünya Savaşı sonrasında gelişen sosyal devlet anlayışıyla devlet, yurttaşlarının konut, sağlık, sosyal güvencesini sağlama, iş bulma, işsizlik, hastalık ve yaşlılık durumlarında onlara bakma sorumluluklarını üstlenmiştir.

AVRUPA SOSYAL ŞARTI

Avrupa Birliği'nde sosyal haklara ilişkin en önemli belge "**Avrupa Sosyal Şartı**"dır. Avrupa Sosyal Şartı, Avrupa Konseyi üyesi ülkeler tarafından "Avrupa Konseyi'nin hedefinin kendilerinin ortak mirası olan ideal ve prensiplerin gerçekleştirilmesi ve korunması gayesiyle üyeleri arasında daha güçlü bir birliğin sağlanması ve özellikle insan hakları ve temel özgürlüklerin gerçekleştirilmesi ve idame ettirilmesi suretiyle sosyal ve ekonomik gelişmenin sağlanması olduğunu göz önüne alarak" 4 Kasım 1950 tarihinde Roma'da imzalanmış olan İnsan Hakları ve Temel Özgürlüklerin Korunması Avrupa Sözleşmesiyle, 20 Mart 1952 tarihinde Paris'te imzalanan ek protokolde halklarına bu belgelerde belirtilen kişisel ve siyasal hak ve özgürlükleri sağlamayı kabul ettiklerini göz önünde bulundurarak; hiçbir ırk, renk, cinsiyet, din, siyasal görüş, ulusal soy veya sosyal köken ayırımı gözetmeksizin sosyal haklardan yararlanma hakkının sağlanması gerektiğini kabul etmişlerdir. Ayrıca bireylerin sosyal haklardan yararlanmalarını sağlamak için uygun kuruluş ve faaliyetlerle kent ve kırsal nüfusun yaşam düzeyini geliştirmek ve sosyal refahını yükseltmek için her türlü ortak çabada bulunmaya karar vermişlerdir. Bu ön kabullere dayanan Avrupa Sosyal Şartı 18 Ekim 1961'de onaylanmış ve 26 Şubat 1965 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Avrupa Sosyal Şartı'nın tam metnini ve sözleşme ile ilgili detayları Avrupa Konseyi'nin

http://www.avrupakonseyi.org.tr/tur/antlasma/aas_35.htm adresinden

ve Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin

<http://www.tbmm.gov.tr/komisyon/insanhak/pdf01/391-410.pdf> adresinden bulabilirsiniz.

Türkiye, Avrupa Sosyal Şartı'nı 18 Ekim 1961 tarihinde imzalamış ve 16 Haziran 1989 tarihinde 72 paragrafından 46'sını onaylamıştır. Sosyal Şart'a yeni hakları ekleyen Protokol'ü 05.05.1998 tarihinde ve Gözden geçirilmiş Avrupa Sosyal Şartı ve denetim mekanizmasını geliştiren Protokol'ü de 06.10.2004 tarihinde imzalamıştır. Türkiye toplu şikayet sistemini öngören 3. Protokol'ü imzalamamış ve onaylamamış durumdadır. Türkiye 1989'dan sonra sosyal haklara ilişkin 13 rapor göndermiştir. Bu raporlar sonucunda Avrupa Sosyal Haklar Komitesi'nin önerileriyle gerçekleştirilen sosyal koruma, sağlık, eğitim, istihdam gibi alanlarda ilerlemeler hakkında detaylı bilgiyi Sosyal Haklar Derneği'nin

<http://www.sosyalhaklar.org/>

adresinde bulabilirsiniz.

SOSYAL HAKLAR

Sosyal Haklar ve Avrupa Birliği

Avrupa Sosyal Şartı ile bir yandan bireylerin yaşamlarının devletin sosyal güvencesi altında olması gerektiğinin altı çizilirken, öte yandan da sosyal diyalog ve katılıma vurgu yapılmıştır. Avrupa Sosyal Şartı sadece bireylerin örgütlenme ve toplu sözleşme gibi haklarını güvence altına almakla kalmayıp, aynı zamanda çalıştıkları yerdeki karar süreçleri hakkında bilgilendirilmeye ve bu süreçlere katılmaya hakları olduğu fikrini ifade etmiştir. Sosyal diyaloga ve katılımcılığa vurgu yapan yanıyla Avrupa Sosyal Şartı, AB üyeleri ve aday ülkeler üzerinde siyasi bir baskı oluşturabilecek nitelikte, ama yasal anlamda bağlayıcılığı sınırlılıktadır.

Avrupa Sosyal Şartı'nın getirdiği ilkelerle sosyal politikayı kısmen şekillendirirken, 2000 yılındaki Lizbon stratejisiyle birlikte Avrupa'da sosyal politika alanında hak temelli bir anlayış açısından önemli gelişmeler kaydedilmiştir. Lizbon Stratejisi, sosyal politika alanında temel ilkeleri belirleyen bir belgedir. Lizbon stratejisi ile birlikte Avrupa'nın "küresel bilgi toplumunun yüksek rekabet gücüne sahip, önde gelen bir aktörü haline gelmesi" şeklinde ifade edilen ekonomik amaçlarla, "herkese en yüksek düzeyde sosyal güvence sağlayarak toplumsal içermeyi gerçekleştirmek" şeklinde ifade edilen sosyal amaçlar aynı düzeyde ele alınmaya başlanmıştır. Lizbon stratejisi Avrupa Sosyal Politikası'nın çerçesini 2000-2005 yılları için oluşturan temel belgedir. 2005 yılında ilk 5 yılın değerlendirilmesi yapılmış ve 2005-2010 dönemi için Lizbon gündemini belirleyen bir rapor yayınlanmıştır.

Lizbon Stratejisi ile sosyal haklar alanında önemli gelişmeler kaydedilmiş ve sosyal haklar alanında bireylerin sağlık ve barınma gibi temel ihtiyaçlarının güvence altına alınmasına başlanmıştır. Lizbon Stratejisi, özellikle sosyal yardım alanında hak konusuna vurgu yapılmasını sağlamış ve gerek sosyal dışlanma ile mücadelede, gerekse sosyal içermeye ilişkin çalışmalarda başlayan diyalogun etkilerinin hissedilmesini sağlamıştır. Sosyal yardım konusunun sosyal güvenlik çevresinde, primini ödeyen bireyler için ele alınmasının ötesinde hak olarak tanımlanmasına zemin oluşturmuştur. Dahası sosyal yardımın hayır temeli üzerine kurgulanmaması ve "yardım"ın ötesinde hak temeline oturmasını sağlamıştır.

Lizbon Stratejisi ile uygulanmaya başlanan Açık Koordinasyon Yöntemi ile sosyal politika alanındaki sorunlar ve sorunlara yönelik yöntemlerin etkileri konusunda sivil tarafların (sivil toplum örgütleri, sendika temsilcileri, başka profesyonel örgütler gibi) görüşlerini belirtebileceği bir süreç oluşturuluyor. İlgili tarafların katıldığı toplantılarda sorunlara yakından bakılıp, ilgili çözümlerin iyileştirilmesine ihtiyaç ve hak temelli bir perspektiften gidilebiliyor.

Alpar İnan tarafından Lizbon Stratejisi hakkında hazırlanan özet için bakınız:

<http://www.tbb.org.tr/turkce/dergi/dergi52/6-lizbon.pdf>

Yeni Lizbon Stratejisi için bakınız:

<http://www.lawfort.be/files/Lizbonstratejisi.pdf>

Avrupa Sosyal Şartı tam metni için bakınız:

<http://www.tbmm.gov.tr/komisyon/insanhak/pdf01/391-410.pdf>

Ayşe Buğra tarafından hazırlanan ve yoksulluk ile sosyal hakların ilişkisinin tartışıldığı makale için bakınız:

http://www.spf.boun.edu.tr/docs/STGP_Bugra.pdf

SOSYAL HAKLAR**Avrupa Birliği Müktesebatının Üstlenilmesine İlişkin Türkiye Ulusal Programı**

“Avrupa Birliği Müktesebatının Üstlenilmesine İlişkin Türkiye Ulusal Programı” ve bu programın uygulanması, Koordinasyonu ve izlenmesine ilişkin kararlar Bakanlar Kurulu’nca Haziran 2003’te verilmiş ve Temmuz 2003’te Resmi Gazete tarafından yayınlanmıştır. Aşağıda Bakanlar kurulu tarafından **Sosyal Güvenlik ve Sosyal Yardımlaşma, Eğitim ve Sağlık** konusunda alınan kararların özetlerini bulabilirsiniz.

Tam metni görmek için :

<http://www.abgs.gov.tr/up2003/up.htm>

Sosyal Güvenlik ve Sosyal Yardımlaşma

Sosyal Güvenlik ve Sosyal Yardımlaşma konularında alınan kararlar özetlenirse:

- Sosyal sigorta risklerini asgari düzeyde karşılayan kamu sigorta programlarının bütün nüfusu kapsayacak şekilde genişletilmesi,
- Bütün sosyal güvenlik kuruluşlarının tek çatı altında toplanması,
- Yoksullukla mücadele kapsamında, ülke genelinde faaliyet gösteren sosyal

Sosyal yardımlaşmanın temel amacı, sosyal hizmet ve yardımların, hedef kitlelere daha etkin bir şekilde sunulmasını sağlamak üzere yeni bir sisteme kavuşturulmasıdır.

yardımlaşma ve dayanışma vakıfları kayıtlarına göre yoksulların tespit edilmesi, ve bu vakıfların kayıtlarında yer almayan diğer yoksul kitlelere ulaşma,

- Sosyal Riskin Azaltılması Projesi kapsamında yoksul ailelerin yüksek öğrenimdeki öğrencilerine burs vermek, ilk öğretimde bulunan dar gelirli aile çocuklarına da kitap-kırtasiye-giyim-süt gibi temel ihtiyaçlarının karşılanması,
- Yoksulluğun azaltılması, muhtaç durumda bulunan kişi ve gruplara etkin bir sosyal koruma sağlanması ve kaynakların daha verimli bir biçimde kullanılması amacıyla Sosyal Hizmetler Ana Planı hazırlanması,
- Sosyal hizmet ve yardım sağlayan kamu kurum ve kuruluşları ile yerel yönetimler, özel sektör ve gönüllü kuruluşlar arasında işbirliği geliştirilmesi,
- Sosyal koruma bilgi sisteminin oluşturulması, böylelikle sosyal yardım ve hizmetlerden yararlanacak kişilerin objektif şekilde belirlenmesi ve uygulama sonuçlarının izlenmesi,
- AB'nin ayrımcılıkla mücadele ile ilgili Ayrımcılıkla Mücadele (2001-2006) Programına ve sosyal dışlanmayla mücadele konusunda yürütülen Sosyal Dışlanmanın Önlenmesi (2001-2005) Programına katılımla diğer taraf ülkelerle işbirliği amaçlanmaktadır.

SOSYAL HAKLAR**Eğitim**

- Eğitim düzeyinin yükseltilmesi,
- Eğitim olanaklarına erişimdeki (iller arası) dengesizliklerin ortadan kaldırılması,
- Genç nüfusa ekonomik kalkınmayı destekleyecek nitelikte formasyon kazandırılması,
- Sosyal, psikolojik ve zihinsel gelişimin erken yaşlarda başlaması nedeniyle, okul öncesi eğitimin yurt genelinde fırsat eşitliğini sağlayacak şekilde yaygınlaştırılması,
- Okul öncesi eğitimde birliğin sağlanması amacıyla okul öncesi eğitime ilişkin bir kanun çıkartılması,
- Eğitimin içerik olarak özel sektörün ihtiyaçlarını karşılayabilmesi yönünde düzenleme yapılması ve özel sektörün eğitim alanında yatırım yapmaya özendirilmesi,
- Yüksek öğretim kurumlarında Ar-Ge faaliyetlerinin güçlenmesi ve ekonominin ihtiyaç duyduğu alanlarda bilimsel faaliyet ve projelerin sayısının artması hedeflenmektedir.

Sağlık

- Toplumun genel sağlık düzeyinin ülkede yaşayan herkesi kapsayacak biçimde yükseltilmesi,
- Yaşam sürelerinin ve yaşam kalitesinin iyileştirilmesi,
- Bölgeler ve gelir grupları arasındaki sağlık düzeyi farklarının mümkün olduğu ölçüde azaltılması,

- Tüm hastanelerin tek çatı altında toplanması ve hastanelerin idari ve mali yönden özerk bir yapıya kavuşturulmasına yönelik olarak başlatılan çalışmaların tamamlanması,
- Aile hekimliği uygulamasına geçilmesi sağlık hizmet kademeleri arasında etkili bir hasta sevk sistemi geliştirilmesi,
- Anne ve çocuk sağlığına özel önem verilmesi ve koruyucu sağlık hizmetlerinin yaygınlaştırılması hedeflenmektedir

Hatırlatma...

AB Sosyal İçerme Stratejisi'ne dahil olma çalışmaları Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı AB Koordinasyon Dairesi Başkanlığı'nca 3 Aralık 2004 tarihinde düzenlenen bir toplantı ile başlamıştır. Sosyal İçerme Belgesi'ni hazırlamak için ilgili kurum ve kuruluşların katkıları ve görüşleri alınmış, hazırlanan taslak metin (Sosyal İçerme Belgesi'nin Türkiye ile Avrupa Komisyonu tarafından ortaklaşa hazırlanacak bir belgedir) 27 Mayıs 2005 tarihinde katkıları alınmak üzere Avrupa Komisyonuna gönderilmiş; Avrupa Komisyonunun katkıları alındıktan sonra taslak metinde gerekli düzenlemeler yapılmıştır. Metinde temel olarak, sosyal harcamalara, işgücü piyasasına, yoksullukla mücadeleye, eğitim ve sağlık politikalarına ve sosyal güvenlik uygulamalarına değinilmiştir.

SOSYAL HAKLAR**Avrupa Sosyal Modeli**

Avrupa sosyal modeli, Avrupa Birliği içerisinde sivil tarafların da katılımıyla gün geçtikçe derinleşen bir tartışma konusu haline geldi.

Tartışmanın, pek çok sosyal tarafın gündemini oluşturduğu ve sosyal haklar mücadelesinde merkezi bir noktada durduğu Sosyal politikalardan sorumlu Avrupa Komisyonu üyesi Viladimir Spidla'nın 11 Mayıs 2006 tarihinde Berlin'de bulunan Avrupa Akademisi'nde yaptığı konuşmanın başlığından da, "*Avrupa Sosyal Modeli: Gerçek mi yoksa iyimser bir beklenti mi?*", anlaşılabilir.

Avrupa refah devletleri geleneğine dayanan sosyal model, sosyal politikalar bağlamında ülkeler arasında farklılık göstermekle birlikte idealinde ekonomik refah ile sosyal adaletin dengelendiği ve sosyal diyalog kültürünün yerleşik olduğu bir toplumsal uzlaşma modelidir. Avrupa Sosyal Modeli çevresinde dönen en ciddi tartışma Avrupa Sosyal Modeli'nin savunulması ve uygulanmasının küresel ekonomi içinde Avrupa'nın rekabet gücünü zayıflatıp zayıflatmadığı yönündedir. Avrupa Sosyal Modeli'nin küresel ekonomi içerisinde Avrupa'nın küresel rekabet gücünü zayıflattığını düşünenler, 2005 yılında Ortak Pazar'dan sorumlu Avrupa Komisyonu üyesi Bolkestein'in sunduğu, ve Bolkestein-hizmetler yasa taslağı olarak anılan, üzere eğitim, sağlık, ve sosyal hizmetlerin piyasalaştırılmasını desteklemektedir. (Sendikaların ve sivil toplum örgütleri gibi sosyal tarafların muhalefeti sonucu toplum yararına olan sosyal hizmetler ve sağlık hizmetleri yasa taslağından çıkarılmıştır.)

Tartışmanın diğer tarafı olan ve Avrupa Sosyal Modeli'ni destekleyenler ise, sosyal modelin demokratikleşmenin ana unsuru olduğunu savunmakta ve sosyal politikaların toplumsal dayanışmayı desteklemesi gerektiğini belirtmektedirler.

Avrupa Sosyal Modelini güçlü ve demokratikleşmenin unsurlarından biri kılan toplumsal dayanışmayı, ve bu sayede toplumsal bütünleşmeyi desteklemesidir. Toplumsal bütünleşme için her türlü sosyal dışlanma ile mücadeleyi kurumsal yollarla öngören model, sosyal hizmetlerin devlet eli ile yapılmasını önermektedir. Bir diğer önemli özelliği ise geliştirilen sosyal politikaların sosyal taraflarla diyalog halinde sürdürülmesidir.

Avrupa Sosyal Modeli için bakınız:

- <http://www.spf.boun.edu.tr/docs/SPFBulten-No1-Eylul06.pdf>
- Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı bültenleri

Açık koordinasyon yöntemi

Açık Koordinasyon Yöntemi (Open Method of Coordination), her ne kadar 1990lar boyunca tartışılrsa da, ilk olarak Mart 2000'de Lizbon Avrupa Konseyi tarafından uygulamaya konulmuştur. AÇY, sosyal dışlanma ile mücadelede sendikalardan, sivil toplum kuruluşlarına kadar tüm sosyal tarafların ilgili politikaların üretilmesinde karar alma mekanizmalarında yer almasını ve sürecin tüm sosyal tarafların katılımı ile kurgulanmasını amaçlamaktadır. AÇY ile Ulusal Eylem Planı hazırlanırken sosyal tarafların önerileri doğrultusunda gerçekleştirilmesi planlanan amaçlar belirlenmekte ve politikalar oluşturulmaktadır.

SOSYAL HAKLAR**ORTAK (SOSYAL) İÇERME BELGESİ (JIM)**

AB Sosyal Dışlanma ile Mücadele Stratejisi temel olarak toplumdaki dezavantajlı grupları (İssizler, eğitimsizler veya yeterli eğitim alamayanlar, evsizler, özürlüler, madde bağımlıları, kadınlar, çocuklar, yaşlılar vb.) kapsayan ve bu grupları projeler vasıtasıyla topluma entegre etmeyi hedefleyen bir yumusak hukuk (soft law) yoludur. Stratejinin alt başlıkları istihdam, gelir dağılımı ve parasal yoksulluk, eğitim, konut, sağlık ve ulaşım politikaları, emeklilik sistemi dahil olmak üzere sosyal güvenlik sistemi, sosyal hizmet ve sosyal yardım politikalarıdır.

1997 Amsterdam Antlaşması'nın sosyal dışlanma ile mücadele konusuna bir Avrupa boyutu kazandıran 137. maddesi ile bağlantılı olarak Mart 2000 Lizbon Zirvesinde, zirvede belirlenen hedeflere ulaşmak için "İlk olarak, yoksulluk ve sosyal dışlanma ile mücadelede üye ülkelerin çabalarını desteklemek ve ikinci olarak sosyal içermeye daha fazla olanak sağlayan bir Avrupa kurmak" hedefleri belirlenmiştir. Aralık 2000'de, Nice Avrupa Konseyinde yoksulluk ve sosyal dışlanma ile mücadelede önemli hedefler belirlenmiş ve izleyen süreçte sosyal dışlanma ile mücadelede gerekli önlemleri almak üzere, AB üyesi ülkelerin uzmanlarından oluşan bir "Sosyal Koruma Komitesi" kurulmuştur. 2001 yılı sosyal içermeye stratejisinin kuruluşunun dönüm noktasıdır; Sosyal Koruma Komitesi ve Komisyon, Avrupa İstihdam Stratejisinde yaptığı gibi, bir dizi hedef belirlemiş ve bu hedeflerin uygulanması için yine Ulusal İstihdam Planına benzer olarak, üye devletlerden temel politikaları içeren yıllık Ulusal Sosyal Koruma Raporu (NAPs/incl-National Action Report /Social Inclusion) hazırlamalarını istemiştir.

Bu çerçevede, ilk raporlar 2001 yılında hazırlanmış ve 2002 yılında Komisyon tarafından da onaylanarak üye devletleri bağlayan temel bir belge olarak yürürlüğe girmiştir.

Ülke stratejileri, Aralık 2000 tarihinde Nice Avrupa Konseyinde kabul edilen yoksulluk ve sosyal dışlanma hakkındaki 4 ortak hedefe dayanan bir çerçevede kurulmuştur. İlk hedef istihdama katılım ve herkesin kaynaklara, haklara, mallara ve hizmetlere katılımının kolaylaştırılmasıdır. İkinci hedef, sosyal dışlanma riskinin önlenmesidir. Üçüncü hedef, en korunmasız gruplara yardım etmektir. Dördüncü hedef ise, ilgili tüm tarafların seferber edilmesidir. Üye ülkelerin bu dört objektifin her birine dengeli bir şekilde yaklaşımları, çabalarını geliştirmek istedikleri alanlara yoğunlaşmaları gerekmektedir. Ayrıca, kadın ve erkek arasındaki muamele eşitliğinin her bir faaliyete entegre edilmesi gerekmektedir.

Yoksulluk ve sosyal dışlanmayla etkili mücadele etmek için mali araçların seferber edilmesi konusunda, yeni üye devletler ve aday ülkeler, özellikle Ortak İçerme Belgelerinin (JIM) izlenmesi önlemleri konusundaki çabaları, AB yapısal fonları ve katılım öncesi yardımları tarafından desteklenmektedir. Üye olunduktan sonra, yapısal fonlar özellikle Avrupa Sosyal Fonu, istihdam ve insan kaynaklarını geliştirme ile ilgili alanlarda sosyal içermeyi geliştirmek için yeni üye devletlerin desteklenmesinde önemli bir role sahip olacaktır. Sosyal içermenin geliştirilmesi hedefi Ulusal Kalkınma Planlarına da yansıtılacaktır.

JIM, sekiz bölümden oluşmaktadır.

1. Ekonomik ve işgücü piyasası arka planı, 2. Sosyal durum, 3. Temel sorun alanları, 4. Politika önerileri, 5. Yoksulluk ve sosyal dışlanma ile mücadelede gerçekleştirilen tüm faaliyetlerde kadın-erkek eşitliğinin teşvik edilmesi üzerinde yoğunlaşmakta, 6. İstatistik sistemleri ve göstergeleri incelenmekte, sosyal veri tabanlarının incelenmesi ve Eurostat tarafından belirlenenler göstergelerle (özellikle işgücü Anketi, Laeken Göstergeleri ve SILC-Gelir ve Yaşam Koşulları Araştırması verileri) ulusal verilerin karşılaştırılabilirliği, 7. Sosyal içermeye verilebilecek potansiyel mali destek AB Komisyonu tarafından belirlenmekte, 8. Sosyal dışlanma ve yoksulluk alanında ülkenin öncelikleri belirlenmekte ve bağlayıcı nitelikte olmaktadır.

HABERLER

Sosyal Haklar Derneği Kocaeli'nde Kuruldu

Sosyal Haklar Derneği Kocaeli'nde çalışmalarına başladı. Dernek Başkanı Gümüş; işçi, emekçi ve tüm ezilenleri mücadeleye davet ediyor. Gümüş: "Amacımız haklarımızı öğrenmek, gasp edilenleri yeniden elde etmek, yenilerini talep etmek" diyor.

Kuruluş hazırlıklarını tamamlayan Kocaeli **Sosyal Haklar Derneği** (SHD) **Aysel Gümüş** başkanlığında görev bölümü yaparak çalışmalarına başladı.

SHD'nin talepleri arasında sosyal güvenlik ve sendika hakkı, herkese iş imkanı, temiz bir çevrede barınma hakkı, parasız, bilimsel, demokratik eğitim hakkı, nitelikli parasız sağlık hakkı ve işsizlik sigortasının yeniden düzenlenmesi var.

Başkan Gümüş derneğin kuruluş nedenlerini şöyle açıklıyor:

"Birbirimize dert yanmak yerine unutturulmaya çalışılan dayanışmayı yeniden kurmak için, işçi ve emekçilere yönelik hak gasplarına karşı mücadele etmek için, haklarımızı öğrenmek, gasp edilenleri yeniden elde etmek ve yenilerini talep etmek için birleşiyoruz."

Gümüş, işçi, emekçi ve tüm ezilenleri sosyal haklar mücadelesinin bir parçası olmaya davet ediyor. (EZÖ) Kocaeli Sosyal Haklar Derneği adresi: Kemal Paşa Mahallesi Yalı Hamam Sokak No: 5/2. (bianet)

"Meclis'te Azınlıklara Karşı Ayrımcılık Var"

180'i aşkın gayrimüslim Türkiye Cumhuriyeti (TC) yurttaşı, özellikle Cumhuriyet Halk Partisi (CHP) olmak üzere, Meclis kürsüsünde Avrupa Birliği'ne 9. uyum paketi görüşmelerinde azınlıklarla, yani gayrimüslim TC yurttaşlarıyla ilgili konuşmaların ayrımcılık olduğunu belirtti; "iktidarı da muhalefeti de demokratik bir cumhuriyet olmayı sindirmeye ve gereğini yapmaya" davet etti. Aralarında gazetecilerin ve yazarların da bulunduğu imzacılar, hükümetin "azınlıkların yurttaşlık haklarını ancak Avrupa Birliği'ne giriş sürecinde ele almak zorunda kaldığını itiraf ettiğine" dikkat çekti.

İmzacılar, muhalefetin bakış açısının azınlıkların yurttaşlık haklarıyla ilgili sorunların çözümüne katkıda bulunmak bir yana, "asimilasyoncu yaklaşımın doruk noktasını sergilediğini" ifade etti. Gayrimüslim TC yurttaşları, Meclis'te görüşülen yasa maddelerinin sorunlarına çözüm getireceğinden kuşkulu olduklarını söylerken, Meclis'te azınlıkları rehine olarak algıladığını itiraf eden ve "karşılıklık" talep eden zihniyete de, "tasavvur ettiğiniz düzen demokratik bir cumhuriyet değil" dedi.

183 imzalı duyurunun tam metni şöyle:

"9. Uyum Paketi" adı altında Meclis'te görüşülen yasa tasarıları sırasında, biz gayrimüslim Türkiye Cumhuriyeti yurttaşlarına yönelik olarak Meclis kürsüsünden seslendirilen ayrımcı tutumu ibret verici buluyoruz.

Yurttaşlık haklarımızı ve sorunlarımızın çözümüne ilişkin taleplerimizi bugüne değin dikkate almayan ve bunu ancak Avrupa Birliği'ne giriş sürecinin bir gereği olarak ele almak mecburiyetinde kaldığını çekinmeden itiraf eden iktidar anlayışıyla; sorunlarımızın çözümüne en ufak bir katkıda bulunmadığı gibi, bu toplumun doğal ve tarihsel bir parçası olan farklılıklara bakışta asimilasyoncu yaklaşımın en doruk noktasını sergileyen muhalefet anlayışını aynı derecede kınıyoruz.

Sorunlarımıza çözüm getirip getirmeyeceğinden dahi şüphe ettiğimiz yasa maddelerinin Meclis'te görüşülmesi vesilesiyle bizleri rehine olarak algıladığını itiraf eden ve "mütekabiliyet" talep eden zihniyete hatırlatmak isteriz ki onların tasavvur ettiği düzen demokratik bir cumhuriyet değildir.

Türkiye Cumhuriyeti'nin gayrimüslim vatandaşları olarak altta imzası olan bizler, iktidarı da muhalefeti de demokratik bir cumhuriyet olmayı sindirmeye ve gereğini yapmaya davet ediyoruz. (bianet)

KAGİDER'den Şiddete Karşı Bilezik Kampanyası

Kadın Girişimciler Derneği'nin (KAGİDER) "Kadın Fonu" kadına yönelik şiddeti önlemek için yürüttüğü kampanyalara bir yenisini daha ekledi.

"Her Bilezik Ve Her Mesaj Şiddete Karşı Bir Adım!" sloganıyla başlatılan kampanyaya katılımın bir YTL karşılığında bileziklerle ya da beş YTL karşılığında cep telefonu mesajıyla olacağı bildiriliyor.

"Kadınların gücünü kadınlara veriyoruz" sloganıyla yola çıkan ve sağladıkları maddi kaynakları, kadınlar için çalışan sivil toplum kuruluşlarına aktaran Kadın Fonu'nun "Kadına Karşı Şiddeti Önlemek" için yapılacak olan tüm projeleri destekleyeceği belirtiliyor. Elde edilecek gelirin KAGİDER'in Kadın Fonu'na aktarılacağı açıklandı. Kadın Fonu'nun toplumsal cinsiyet eşitliğine ulaşılması, kadınların ekonomik, sosyal ve siyasal olarak güçlenmeleri için faaliyet gösteren tüm kadın sivil toplum kuruluşlarıyla (STK) işbirliğinde olduğu belirtilerek, kampanyaya destek verilmesi istendi.

HABERLER

KAGİDER'den yapılan açıklamada bileziklerin Beymen, Boyner, Kadıköy Rıfat Sargın Eczanesi, Yeşilköy Slender You Güzellik Salonu, Taksim Asmalımescit Balıkçısı ve Kanyon Doğa gibi satış noktalarında satışa sunulduğu bildirildi. Ayrıca Turkcell ve AVEA faturalı hattından 3071'e gönderilecek 5 YTL karşılığında "Şiddete Hayır" mesajı verilecek. (bianet)

Belgeselcilerden İsrail'e Boykot Çağrısı

Belgesel Sinemacılar Birliği (BSB), Filistinli meslektaşlarının "**İsrail'e Akademik ve Kültürel Boykot**" çağrısına destek vererek, Türkiye'deki sinemacıları, İsrail saldırılarını durdurup Filistin mültecilerinin haklarını BM kararları doğrultusunda uygulayıcaya kadar kültürel projelere destek vermemeye davet etti. Filistin ve İspanya temsilcileri ile birlikte Avrupa Birliği (AB) destekli belgesel film geliştirme projesi "**Greenhouse**"dan çekildiğini açıklayan BSB, yazılı basın açıklamasında, tek başına kalan İsrail temsilcisinin Türkiye'den yeni ortaklarla projeyi sürdürmek istemesini eleştirdi. BSB, özellikle Avrupa yaygınlaşan İsrail boykotuna Türkiye'deki sinemacıların da duyarlılık göstermesini istedi. BSB, Yunanistan Film Merkezi ve Britanyalı yönetmen **Ken Loach**'un İsrail'e film göndermeyi reddettiğini, **Edinburg Festivali** ve **Locarno Film Festivali**'nin İsrail firmalarının sponsorluğunu kabul etmediği hatırlattı.

Loach, "Filistinli sinemacılar ve sanatçıların İsrail devleti destekli kültürel kurumları boykot çağrısına destekliyor ve herkesi bu kampanyaya katılmaya çağırıyorum" demişti.

Greenhouse projesinin Filistin'in çağrısıyla İspanya ve Türkiye temsilcilerinin çekilmesiyle fiilen işlevsiz hale geldiği halde, Türkiye'den yeni ortak bulunarak suni teneffüsle canlandırılmaya çalışıldığına dikkat çekilen BSB açıklamasında şu görüşlere yer verdi:

"İsrail saldırganlığının sınır tanımadığı bir dönemde, böylesi bir girişime karşı örgütlü ya da örgütsüz bütün sivil iradelerin sesini yükseltmesi gerektiğine inanıyor, sinemacı meslektaşlarımızın Filistinlilerin dayanışma çağrısına kulak vereceklerini umuyoruz. İnsani duyarlılık gereği, özellikle bölgemizde ve dünyada yaşanan gelişmeler karşısında İsrail kaynaklı Greenhouse projesinin boykot edilerek Türkiye'nin bu projeden çekilmesi gerektiğine inanıyoruz."

BSB açıklamasında isim belirtilmese de, Antalya'da süren 43. Altın Portakal Film Festivali'nde dağıtılan

"Greenhouse"un film projesi başvuru broşürlerinden İsrail'in Türkiye'yi temsilen Ankara Sinema Derneği (ASD) ile projeye devam ettirmeye hazırlandığı anlaşılıyor.

Sadece Akdeniz ülkelerine yönelik bir AB projesi olmasına karşın İsrail'den Yeni Sinema ve Televizyon Vakfı insiyatifindeki Greenhouse'un Türkiye dışındaki diğer ortakları ise Çek Cumhuriyeti'nden Belgesel Film Enstitüsü ve Hollanda'dan VOF Apel&Honigmann. (bianet)

Otapan Sonunda Hollanda'ya Doğru Yola Çıktı

Tehlikeli atık yüklü **Otapan** isimli gemi Hollanda'ya iade edilmek üzere 23 Eylül'de yola çıktı. **Tehlikeli Gemi Sökümünü Önleme Girişimi** bileşenlerinden Ege Çevre ve Kültür Platformu (EGEÇEP) Dönem Sözcüsü avukat **Ali Arif Cangı** Hollanda adına "Otapan için ne gibi planlarının olduğunu bilemiyoruz ama en azından Batı Avrupa ülkelerinin gemi sökümü konusunda, kendi ülkeleri dışındaki çevre ve insan sağlığını da koruyacak sağlıklı bir çözüm yolu bulabileceklerine inanmak istiyoruz" dedi.

Hava koşulları elverişli olursa 27 günlük bir yolculuk sonunda Otapan Hollanda'ya ulaşacak. Olayın öncesinde Tehlikeli Gemi Sökümünü Önleme Girişimi, 21 Eylül'de Otapan'ın Akdeniz'de herhangi bir ülkenin karasuları sınırları içerisinde temizlenmesi ve ardından Türkiye'ye söküm için getirilmesi konusunda kaygılarını açıklamıştı. Girişim adına EGEÇEP eski dönem sözcüsü Av. Cangı yaptığı yazılı açıklamada "Bu kaygılarımızın ne kadar yerinde olduğunu, yaşananlar gösterdi. Malta Çevre ve Planlama Otoritesi, Otapan'ı Malta'ya kabul etmeyeceklerini Hollanda Hükümetine bildirdi. Gibraltar (Cebelitarık) Hükümeti de Hollanda Hükümeti'nin böyle bir taleple kendilerine gelmeleri durumunda, gemiyi reddedeceklerini açıkladı" diyor. Cangı'nın verdiği bilgiye göre Otapan açısından yaşanan diğer gelişmeler ise, Türkiye hükümetinin Basel Konvansiyonu'ndan olayı araştırmasını istemesi ve Hollanda hükümetinin olayı parlamentoya taşınması.

Cangı, "Otapan Gemisi'nin Hollanda'ya geri götürülmesi Basel Sözleşmesi'nin gereğiymi, sözleşmenin ciddiye alınmasının zorunlu bir koşuluymuştu. Şimdi bu gereklilik yerine getiriliyor. Bundan sonra yapılması gereken, gemi sökümünde bir simge haline gelen Otapan'ın en uygun koşullarda, çevre ve insan sağlığına tehdit oluşturmayacak şekilde Hollanda'da sökülmesidir" diyor. (bianet)

İSTANBUL BİLGİ ÜNİVERSİTESİ STK EĞİTİM VE ARAŞTIRMA BİRİMİ

İletişim Adresi:

İstanbul Bilgi Üniversitesi
STK Eğitim ve Araştırma
Birimi
Kuştepe Kampüsü İnönü
Cad. No: 28
Kuştepe / İstanbul

Laden Yurttagüler

Tel: 0-212-311 62 24
e-posta: laden@bilgi.edu.tr
Esra Kökkılıç
e-posta:
esrakokkili@student.bilgi.edu.tr

İSTANBUL BİLGİ ÜNİVERSİTESİ
**Sivil Toplum Kuruluşları
Eğitim ve Araştırma Birimi**

Kuruluş Gerekçesi ve Amaç

Son on yılda sivil toplum kuruluşlarının (STK) çoğulcu demokrasi içinde artan önemlerine yapılan vurguyla birlikte hem sayılarında, hem faaliyet gösterdikleri alanların çeşitliliğinde bir artış gözlenmektedir. Buna karşın, STK'ların, ihtiyaç duydukları kurumsal kapasitelerini güçlendirmeleri konusundaki sorunları da dikkat çekmektedir.

İstanbul Bilgi Üniversitesi bu sorun ve ihtiyaçlara cevap vermek ve çözümlerine katkıda bulunmak amacıyla, kuruluşundan bu yana sürdürdüğü sivil topluma yönelik desteğini kurumsal hale getirerek, Mart 2003'te STK Eğitim ve Araştırma Birimi'ni oluşturmuştur.

STK'lar için Uzaktan Öğrenim Ağırlıklı Sertifika Programı 2006 - 2007 Dönemi

İstanbul Bilgi Üniversitesi STK Eğitim ve Araştırma Birimi, STK'lara yönelik STK eğitim sertifika programı deneyimi sonrasında STK'lara yönelik ileri düzey kapasite geliştirme deneyimini daha geniş bir coğrafi alana yayabilmek amacıyla karma yöntemli bir uzun dönem eğitim kursu başlatmıştır. İlk uygulaması Ekim 2005 - Temmuz 2006 arasında Türkiye'nin farklı bölgelerinden yaklaşık 90 STK çalışanı ve gönüllüsünün katılımıyla yürütülen programın başında ve sonunda İstanbul'da düzenlenecek 5'er günlük programlar dışında internet ve çoklu ortamda hazırlanmış kurs malzemesi üzerinden yürütülecek kurs toplamda 8 ay sürmektedir.

Kurs Başlangıç ve Bitiş Tarihi: 27 Eylül 2006 - 10 Haziran 2007*

(*Tahmini kapanış programı bitiş tarihidir. Kesin tarih katılımcılarla birlikte eğitim sırasında saptanacaktır.)

Başvuru Dönemi: 17 Temmuz - 4 Eylül 2006

Ayrıntılı bilgi için: <http://stk.bilgi.edu.tr/uzaktanogrenim.asp>

STK Eğitim ve Sertifika Programı 14 Kasım 2006 - 1 Haziran 2007

Eğitimler, STK çalışanlarının ve gönüllülerinin yönetim, iletişim ve savunuculuk becerileriyle desteklenerek kurumsal kapasitelerini geliştirmeye yönelik hizmetler sunulmasını ve dolayısıyla Türkiye'de sivil toplumun güçlendirilmesini hedeflemektedir. Bu eğitim ve sertifika programı ile katılımcılara kurumsal bilgiyle de desteklenmiş bir beceri geliştirme ortamı sağlanmaktadır. Dersler üniversitemizin Kuştepe kampüsünde yapılmaktadır.

STK Eğitim ve Sertifika Programı'nın 5.si Haziran 2005'de tamamlanmış olup, 6.sı için başvurular 5 Eylül 2006 tarihinde açılacaktır. E-posta adresinizi sayfadaki ilgili yere bırakırsanız, gelişmelerden haberdar olabilirsiniz.

Ayrıntılı bilgi için: <http://stk.bilgi.edu.tr/egitimprogrami.asp>

Bu bülten Heinrich Böll Stiftung Derneği tarafından desteklenmektedir.

HEINRICH BÖLL STIFTUNG DERNEĞİ